

POSTANOWIENIE

Dnia 21 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

w sprawie **R. K. alias R. K. ,**

po rozważeniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 21 maja 2020 r.

kwestii wznowienia z urzędu postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 7 lutego 2020 r., sygn. akt II AKz (...), utrzymującym w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w L. z dnia 24 września 2019 r., sygn. akt IV Kop (...), którym stwierdzono prawną dopuszczalność jego wydania organom ścigania Federacji Rosyjskiej celem przeprowadzenia postępowania karnego, na podstawie art. 544 § 2 i 3 k.p.k.

p o s t a n a w i a

stwierdzić, że brak jest podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 września 2019 r., sygn. akt IV Kop (...), Sąd Okręgowy w L. stwierdził prawną dopuszczalność wydania organom ścigania Federacji Rosyjskiej R. K. alias R. K. , celem przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego.

Sąd Apelacyjny w (...), po rozpoznaniu zażaleń obrońców ściganego, postanowieniem z dnia 7 lutego 2020 r., sygn. akt II AKz (...), utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

W dniu 21 lutego 2020 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo obrońcy ściganego, w którym na podstawie art. 9 § 2 k.p.k. w zw. z art. 542 § 3 k.p.k. zasygnalizował on konieczność wznowienia z urzędu postępowania ekstradycyjnego zakończonego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 7 lutego 2020r., sygn. akt II AKz (...), wobec „wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej, statuowanej w przepisie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. ze względu na fakt, iż w sprawie toczącej się przez Sądem Apelacyjnym w (...) II Wydział Karny, sygn. akt II AKz (...), doszło do rozpoznania sprawy przez nienależycie obsadzony sąd, mimo treści podjętej w dniu 23 stycznia 2020 r. przez trzy połączone Izby Sądu Najwyższego uchwały dotyczącej rozbieżności w wykładni prawa, w której Sąd Najwyższy wskazał, że nienależyta obsada sądu w rozumieniu przepisu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. ma miejsce, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego na wniosek tzw. >>nowej KRS<<, która to kwestia była podnoszona przez obrońcę R. K. w złożonych wnioskach dotyczących wyłączenia Sędzi Przewodniczącej A. P. od udziału w sprawie w związku z sygnalizowanymi wątpliwościami dotyczącymi prawidłowości procedury nominacyjnej wymienionej sędzi, co zostało przez Sąd Apelacyjny w (...) zignorowane, albowiem złożone w trakcie posiedzenia w dniu 15 stycznia 2020 r. przez obrońcę ściganego wnioski: o rozpoznanie sprawy w składzie kolegialnym oraz o wyłączenie Sędzi A. P. od udziału w sprawie nie zostały uwzględnione odpowiednio postanowieniem z dnia 15 stycznia 2020 r. oraz postanowieniem o odmowie uwzględnienia wniosku dymisyjnego z dnia 20 stycznia 2020 r., zaś ponowny wniosek obrońcy R. K. z dnia 5 lutego 2020 r. o wyłączenie od udziału w sprawie Sędzi Przewodniczącej A. P. - złożony po wydaniu uchwały trzech Izb Sądu Najwyższego - został >>pozostawiony bez rozpoznania<< zarządzeniem z dnia 6 lutego 2020r., mimo że w świetle przedmiotowej uchwały trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020r., jest oczywiste, że udział Sędzi Przewodniczącej A. P. - jako powołanej na wniosek tzw. >>nowej KRS<< - w składzie orzekającym w niniejszej sprawie skutkował wystąpieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej wskazanej art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytej obsady sądu”.

W związku z tym domagał się uchylenia postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 7 lutego 2020 r. i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o stwierdzenie, że brak jest podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Na wstępie przypomnieć należy, że wznowienie postępowania z powodu uchybień, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k., możliwe jest tylko z urzędu (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 5/05, OSNKW 2005, z. 5, poz. 48). Z tych względów strona - nie dysponując w tym zakresie własnym wnioskiem o wznowienie postępowania - może, w oparciu o treść przepisu art. 9 § 2 k.p.k., zasygnalizować organowi procesowemu potrzebę podjęcia czynności z urzędu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2007 r., V KO 68/07; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2014 r., III KO 37/14).

Analiza pisma obrońcy ściganego, które stanowi taką sygnalizację, prowadzi do wniosku, że w niniejszej sprawie brak jest podstaw do wznowienia z urzędu postępowania ekstradycyjnego. Nie zaistniały w niej bowiem przesłanki wskazywane przez obrońcę ściganego, nie zachodzą też inne uchybienia wymienione w art. 439 § 1 k.p.k., które zgodnie z art. 542 § 3 k.p.k. mogłyby stanowić podstawę wznowienia postępowania z urzędu.

Przede wszystkim nie można zgodzić się z obrońcą ściganego, że w sprawie na etapie postępowania odwoławczego orzekł sąd nienależycie obsadzony. Przez nienależytą obsadę sądu, zgodnie z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., należy rozumieć m.in. orzekanie w składzie nieprzewidzianym dla danej kategorii spraw w sądzie danego szczebla. Ponadto, zgodnie z uchwałą Składu Połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I- 41210 – 1/20, nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi także wtedy, gdy 1) w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz

niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), jak również wtedy, gdy 2) w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Zażalenia obrońców ściganego na postanowienie Sądu Okręgowego w L. z dnia 24 września 2019 r., sygn. akt IV Kop (...), stwierdzające prawną dopuszczalność wydania R. K. alias R. K. Federacji Rosyjskiej, wydane w składzie jednoosobowym, rozpoznawał na posiedzeniu Sąd Apelacyjny w (...), jako sąd odwoławczy w składzie jednego sędziego, a zatem w składzie przewidzianym dla tej konkretnej sprawy. Zgodnie bowiem z przepisem art. 30 § 2 k.p.k. w przypadku, gdy sąd odwoławczy rozpoznaje zażalenie, skład tego sądu zależy od tego, w jakim składzie zostało wydane zaskarżone rozstrzygnięcie. Jeżeli zapadło ono w składzie jednoosobowym, to sąd odwoławczy także orzeka w składzie jednego sędziego, chyba że ustawa stanowi inaczej. W tym zaś wypadku ustawa inaczej nie stanowi.

Również podnoszona przez obrońcę okoliczność, mająca wskazywać na wadliwość procesu powołania A. P. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Apelacyjnego w (...) w dniu 16 października 2019 r. przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3 ze zm.), sygnalizowana już w toku postępowania odwoławczego (na posiedzeniu w dniu 15 stycznia 2020 r., na którym sformułował on wniosek o rozpoznanie sprawy w składzie kolegialnym oraz wniosek o wyłączenie sędziego A. P. od udziału w sprawie, ponowiony na posiedzeniu w dniu 5 lutego 2020 r.), w kontekście powoływanej uchwały składu połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020r., sygn. akt

BSA I-4110-1/20, nie wskazuje na zaistnienie uchybienia wymienionego w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Zgodnie bowiem z pkt 3. tej uchwały „wykładnia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) przyjęta w pkt 1 i 2 niniejszej uchwały nie ma zastosowania do orzeczeń wydanych przez sądy przed dniem jej podjęcia oraz do orzeczeń, które zostaną wydane w toczących się w tym dniu postępowaniach na podstawie Kodeksu postępowania karnego przed danym składem sądu”. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały (teza 55) wskazał, że „(...) przyjęta w pkt 1 i 2 uchwały wykładnia odnosi się do orzeczeń sądowych wydanych po dniu 23 stycznia 2020 r. Jednocześnie określił dwa wyjątki od tej zasady. W przypadku postępowań toczących się w dniu 23 stycznia 2020 r. na podstawie Kodeksu postępowania karnego (choćby stosowanego odpowiednio w danej sprawie) przed danym składem sądu, wykładnia nie będzie miała zastosowania do orzeczenia wydanego przez ten skład po zakończeniu postępowania po dniu 23 stycznia 2020 r. Sąd Najwyższy opowiedział się w tym wypadku za stabilizacją składu w postępowaniach karnych, bowiem ewentualna zmiana tego składu mogłaby doprowadzić do konieczności powtórzenia całego postępowania. Drugi wyjątek dotyczy orzeczeń wydanych przez sędziów powołanych do Izby Dyscyplinarnej w Sądzie Najwyższym, bowiem organ ten od początku miał charakter sądu wyjątkowego, którego powołanie i funkcjonowanie w czasie pokoju jest zakazane na mocy art. 175 ust. 2 Konstytucji RP. Izba Dyscyplinarna nie spełnia także kryteriów sądu niezależnego wskazanych w art. 47 KPP i art. 6 ust. 1 EKOPCz. W tej sytuacji orzeczenia wydane z udziałem sędziów Izby Dyscyplinarnej nie zasługują na ochronę, nie są bowiem objęte zasadą zaufania (...)”.

W niniejszej sprawie, co oczywiste, ma zastosowanie pierwszy ze wskazanych wyjątków. Jakkolwiek postępowanie w przedmiocie stwierdzenia prawnej dopuszczalności wydania ściganego Federacji Rosyjskiej zostało zakończone postanowieniem z dnia 7 lutego 2020 r., a więc już po wydaniu powoływanej powyżej uchwały, jednak - co uszło uwagi obrońcy - postępowanie to, wszczęte w dniu 3 grudnia 2019 r. (k. 1353), toczyło się przed tym samym składem Sądu Apelacyjnego w (...) w dniu 23 stycznia 2020 r. Nie ulega więc wątpliwości, że wykładnia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. przyjęta w pkt 2. cytowanej uchwały nie ma zastosowania do orzeczenia wydanego przez ten skład orzekający po zakończeniu

postępowania odwoławczego, to jest do postanowienia z dnia 7 lutego 2020 r. utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w L. z dnia 24 września 2019 r., sygn. akt IV Kop (...).

Niezależnie od wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/20, argumenty natury wykładniczej zawarte w uzasadnieniu powoływanej uchwały zasługują na akceptację.

Powyższe prowadzi do wniosku, że sąd orzekający w niniejszej sprawie w postępowaniu odwoławczym był należycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Wobec tego sygnalizowane we wniosku obrońcy uchybienie nie zaistniało.

Sąd Najwyższy nie stwierdza także innych uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., co jest równoznaczne z brakiem podstaw do wznowienia z urzędu postępowania w tej sprawie.

Dlatego Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu.